

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан філологічного факультету
/Шумицька Г.В./
«_____» _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Аналітична журналістика»

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Галузь знань: **06 «журналістика»**
Спеціальність: **061 «Журналістика»**
Предметна спеціальність: **061 «Журналістика»**
Освітня програма: **«Журналістика»**
Статус дисципліни: **дисципліна вільного вибору**
Мова навчання: українська

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Аналітична журналістика» для здобувачів вищої освіти галузі знань 06 «Журналістика», спеціальності 061 «Журналістика», предметної спеціальності 061 «Журналістика», освітньої програми «Журналістика».

Розробник: Шебештян Я.М., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики «УжНУ»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри журналістики протокол № 7 від «5» березня 2021 р.

Завідувач кафедри Бідзіля Ю.М.

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету протокол № 3 від «12» 03 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Шаркань В.В.

© _____, 20__ р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 20__ р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,5	Рік підготовки: перший	
Загальна кількість годин – 135		
Кількість модулів – 2	Семестр: другий	
Тижневих годин для денної форми навчання: 5 аудиторних – 54 / 16 самостійної роботи студента – 81		
	Лекції:	
	-	8
	Практичні (семінарські):	
	26	8
Вид підсумкового контролю: Залік	Лабораторні:	
	28	-
Форма підсумкового контролю: колоквіум / науковий семінар	Самостійна робота:	
	81	119

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аналітична журналістика» є опанування студентами магістратури особливостей аналітичної медіатворчості, яка в основному ґрунтується на засадах сучасної гносеології; розвиток і поглиблення здатності професійного аналізу, критичного осмислення соціально значущих реалій; формування навичок підготовки аналітичних медіатекстів різної проблематики.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

К. Вироблення здатності до ефективного виконання нестандартних завдань проблемного, інноваційного характеру на основі професійних стандартів;

ЗК01. Здатність до критичного мислення, поглибленого наукового аналізу реалій масової комунікації, формулювання умовиводів із прогностичною метою.

ЗК02. На основі системних знань предметної галузі, вільного володіння фаховим терміноапаратом, вільна орієнтація в новітніх теоріях, концепціях, гіпотезах, здатність до їх філософської інтерпретації.

ЗК03. Високий рівень оволодіння засобами різних функціональних стилів (публіцистичного, наукового, офіційно-ділового тощо) державної мови.

ЗК04. Усвідомлення потреби постійного самовдосконалення, спроможність опрацювати сучасні наукові джерела різного типу, враховувати їх у своїй діяльності, прагнути до систематичного підвищення кваліфікації.

СК01. Здатність ефективно застосовувати ґрунтовні знання, фахову підготовку в інформаційнокомунікаційній галузі, сформований у процесі навчання науковий світогляд для розвитку соціуму, розв'язання складних проблем, здійснення наукової діяльності.

СК02. Здатність використовувати методіку, різні методи наукового пошуку, опрацювання, аналізу наукової інформації з різноманітних джерел; висувати гіпотези, формулювати концепції, теоретично обґрунтовувати явища масової комунікації; створювати якісний інтелектуальний продукт.

СК03. Уміння прогнозувати розвиток явищ, визначати перспективні наукові напрямки, тенденції розвитку журналістики в Україні та світі загалом.

Вивчення вибіркової дисципліни «Аналітична журналістика» надає студентам додаткові переваги й можливості щодо підготовки аналітичних медіатекстів, розвитку своїх дослідницьких і журналістських здібностей, реалізації власного творчого потенціалу.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Аналітична журналістика» є опанування навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП) «Бакалавр».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Аналітична журналістика», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіти критичним мисленням, належно розв'язувати актуальні наукові й виробничі проблеми.	ПРН02
Уміти адекватно застосовувати увесь поняттєвий апарат, принципи, методи, форми сучасної теорії масмедіа та гносеології під час осмислення складних питань, розв'язання прикладних і теоретичних завдань у галузі соціальних комунікацій.	ПРН04
Виробити навички наукового аналітика, експерта в галузі масмедіа.	ПРН07

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Аналітична журналістика»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Поглиблене розуміння специфіки аналітичної медіаторчості; усвідомлення змісту, функцій, зв'язку з сучасними українськими реаліями журналістських творів аналітичного спрямування	ПРН02
Уміння інтерпретувати аналітичні медіатексти, добирати соціально значущу проблематику для аналітичного опрацювання, оптимально з журналістського та наукового поглядів її розробляти, відповідно до культуромовних вимог залучати до створення аналітичних творів лінгвально-паралінгвальні засоби	ПРН04
Знання основних тенденцій сучасної аналітичної медіаторчості, найбільш важливих вимірів для української аудиторії; усвідомлення перспектив аналітичної діяльності журналіста	ПРН07

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни «Науково-популярна журналістика» є: поточний контроль на лабораторних і практичних заняттях, контроль результатів опанування тем і виконання завдань, запланованих у межах самостійної й індивідуальної роботи (як-от: реферат, наукове есе, стаття, тези, доповідь на семінарі); підсумковий контроль здійснюється у формі модульної роботи та заліку. Під час навчання використовуються такі методи: 1) традиційні: вербальні (розповідь, пояснення, бесіда, навчальна дискусія), наочні (ілюстрування, демонстрування, метод самостійного спостереження студента), практичні (практичні роботи), проблемний, аналітико-синтетичний методи, індукція, дедукція, порівняння, узагальнення; 2) інтерактивні методи; 3) методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань, захист індивідуальних робіт, рефератів.

Форма модульного контролю: колоквиум, науковий семінар.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Сума балів за всі види робіт обраховується у межах 100 балів як середнє арифметичне.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6		7	
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	7	40	7	40
Комп'ютерне тестування при тематичному Оцінюванні				
Письмове тестування при тематичному оцінюванні				
Презентація				
Наукове есе/ реферат	1	10	1	10
Тези / стаття	1	10	1	10

Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінка «відмінно» (А) виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка «добре» (В) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка «добре» (С) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка «задовільно» (D) виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок через недостатнє розуміння програмного матеріалу.

Оцінка «задовільно» (Е) виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.

Оцінка «незадовільно» (FX) виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка «незадовільно» (F) виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні. За результатами контролю знань студентів, дозволяється виставлення оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре», та «задовільно». Студент має право підвищити оцінку, складаючи залік.

Шкала оцінювання: «відмінно» – А (90-100); «добре» – В (82-89), С (74-81); «задовільно» – D (64-73), Е (60-63); «незадовільно» – FX (35-59), F (0-34).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль здійснюється у формі заліку та дає можливість визначити рівень засвоєння студентами теоретичних знань, практичних вмінь і навичок. Максимальна оцінка з підсумкового семестрового контролю становить 100 балів. Підсумок формується як середнє арифметичне з оцінок за всі передбачені програмою роботи. Студент, який на високому рівні опанував теоретичні положення, вміє оперувати термінами, критично оцінювати відповідні явища, виконав усі завдання, залучив при цьому значну кількість програмних і додаткових теоретичних розробок, адекватний емпіричний матеріал, заслуговує на оцінку «відмінно» (90-100); оцінка «добре» (В – 82-89, С – 74-81) виставляється студенту, який виконав усі завдання, однак не залучив додаткового теоретичного й фактичного матеріалу. На оцінку «задовільно» (D – 64-73, Е – 60-63) претендує студент, який засвоїв поняттєвий мінімум з дисципліни та виконав не менше 80% завдань; у випадку невиконання на належному рівні запланованих завдань студент отримує оцінку «незадовільно» (FX – 35-59, F – 0-34).

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Місце і роль аналітичної журналістики в сучасній системі масової комунікації.

Тема 2. Зміст аналітичної медіаторності у зв'язку з різними сферами буття соціуму та національними потребами й викликами.

Тема 3. Первинні та вторинні ознаки аналітичного журналістського твору.

Тема 4. Стрижневі складові аналітичного медіатексту.

Тема 5. Поліструктурність аналітичного медіатексту.

Тема 6. Специфіка тематичного, фактичного, інформаційного, логіко-поняттєвого, емоційно-експресивного, архітектонічного, композиційного та комунікативного компонентів аналітичного журналістського твору.

Модуль 2

Тема 1. Принципи і категорії сучасної гносеології – підгрунття аналітичної творчості журналіста. Ерудиція, свідоме опертя на теорію пізнання, здатність до критичного осмислення дійсності як складові професійної компетенції журналіста-аналітика.

Тема 2. Аналітична робота журналіста у контексті логіки (філософської, традиційної, сучасної).

Тема 3. Основні форми та засоби пізнання (ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія) в медіадіяльності аналітичного спрямування.

Тема 4. Особливості інтерпретації та значущості в аналітичному творі результатів живого споглядання і раціонального пізнання. Поняття, судження, умовивід в аналітичному медіатексті.

Тема 5. Методологія наукового пізнання як провідна в аналітичній роботі журналіста.

Тема 6. Типові різновиди аналітичних журналістських творів.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання:				
	усього (денна/заочна)	у тому числі			
лк		пр	лб	ідн-на роб.	сам-на роб.
2-й семестр					
Модуль 1					
Тема 1. Місце і роль аналітичної журналістики в сучасній системі масової комунікації.	8	/2	2		4/6
Тема 2. Зміст аналітичної медіаторності у зв'язку з різними сферами буття соціуму та національними потребами й викликами.	12		2	4	6/12

Тема 3. Первинні та вторинні ознаки аналітичного журналістського твору.	10	/2	2	2		6/8
Тема 4. Стрижневі складові аналітичного медіатексту	10		2	2		4/10
Тема 5. Поліструктурність аналітичного медіатексту	14	/2	2	2		10/12
Тема 6. Специфіка тематичного, фактичного, інформаційного, логіко-поняттєвого, емоційно-експресивного, архітектонічного, композиційного та комунікативного компонентів аналітичного журналістського твору.	14	/2	2	2		10/12
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	68	/8	10	14		40/60
Модуль 2						
Тема 7. Принципи і категорії сучасної гносеології – підгрунття аналітичної творчості журналіста. Ерудиція, свідоме опертя на теорію пізнання, здатність до критичного осмислення дійсності як складові професійної компетенції журналіста-аналітика.	14		2/2	2		10/12
Тема 8. Аналітична робота журналіста у контексті логіки (філософської, традиційної, сучасної).	14		2/2	2		10/12
Тема 9. Основні форми та засоби пізнання (ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія) в медіадіяльності аналітичного спрямування	12		4	2		6/12
Тема 10. Особливості інтерпретації та значущості в аналітичному творі результатів живого споглядання і раціонального пізнання. Поняття, судження, умовивід в аналітичному медіатексті.	10		2/2	4		4/8
Тема 11. Методологія наукового пізнання як провідна в аналітичній роботі журналіста	10		2/2	2		6/8
Тема 12. Типові різновиди аналітичних журналістських творів.	9		2	2		5/9
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	67		14/8	14		41/59
Разом за семестр	135	/8	26/8	28		81/119

6.3. Теми практичних, лабораторних, лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна (практичні/лабораторні)	Заочна (лекції/практичні)
1	Місце і роль аналітичної журналістики в сучасній системі масової комунікації	2/2	2/
2	Зміст аналітичної медіаторчості у зв'язку з різними сферами буття соціуму та національними потребами й викликами.	3/3	
3	Первинні та вторинні ознаки аналітичного журналістського твору	2/2	2/
4	Стрижневі складові аналітичного медіатексту	2/2	
5	Поліструктурність аналітичного медіатексту	2/2	2/
6	Специфіка тематичного, фактичного, інформаційного, логіко-поняттєвого, емоційно-експресивного, архітектонічного, композиційного та комунікативного компонентів аналітичного журналістського твору	2/2	2/
7	Принципи і категорії сучасної гносеології – підгрунття аналітичної творчості журналіста. Ерудиція, свідоме опертя на теорію пізнання, здатність до критичного осмислення дійсності як складові професійної компетенції журналіста-аналітика	2/2	/2
8	Аналітична робота журналіста у контексті логіки (філософської, традиційної, сучасної)	2/2	/2
9	Основні форми та засоби пізнання (ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія) в медіадіяльності аналітичного спрямування	3/3	
10	Особливості інтерпретації та значущості в аналітичному творі результатів живого споглядання і раціонального пізнання. Поняття, судження, умовивід в аналітичному медіатексті	3/3	/2

11	Методологія наукового пізнання як провідна в аналітичній роботі журналіста	2/2	/2
12	Типові різновиди аналітичних журналістських творів	2/2	
Разом		27/27	8/8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Аналітична журналістика у зв'язку з функціями сучасних засобів масової інформації	10	20
2	Лінгвальна специфіка аналітичних текстів	10	20
3	Типи і функції терміноодиниць у журналістських творах аналітичного спрямування	10	20
4	Своєрідність вияву комунікативних якостей культури мови (змістовності, точності, ясності, логічності, доречності тощо) в аналітичних медіатекстах	10	20
5	Стильові ресурси усного й письмового втілення результатів аналітичної роботи журналіста.	10	10
6	Жанрова диференціація аналітичних медіатекстів	10	10
7	Аналітична робота журналіста в контексті кризових явищ сучасних українських ЗМІ, соціальних проблем, внутрішньо- і зовнішньополітичних викликів	10	10
8	Аналіз сучасних українських усних і письмових аналітичних медіатекстів різної жанрової належності	11	9
Разом		81	119

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Дудик П. С. Стилiстика української мови. К.: Видавничий центр «Академія». 2005. 368 с.
2. Логіка: словник-довідник / авт-уклад. М.Г. Трфтул. К.: Академія. 2012. 312 с. («*Nota bene*»)
3. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови. К.: Академвидав. 2007. 360 с. (*Альма-матер*).
4. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. К.: Академвидав. 2007. 592 с. (*Альма-матер*)

5. Різун В.В. Теорія масової комунікації. К.: Просвіта. 2008, 260 с.
6. Москаленко А. Теорія журналістики. К.: Експрес-об'ява. 1998. 334 с.
7. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2000. 248 с.
8. Семенов О. М. Культура наукової мови. К.: Академвидав. 2010. 216 с. (*Альма-матер*)

Допоміжна література

1. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки: Рідномовний катехизис для вчителів, робітників пера, духовенства, адвокатів, учнів і широкого громадянства. К.: АТ «Обереги». 1994. 72 с.
2. Пінкер С. Просвітництво сьогодні. Аргументи на користь розуму, науки та прогресу / пер. з англ. О. Любенко. К.: Наш формат. 2019. 560 с.
3. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. К.: Знання. 2006. 291 с.
4. Семенов О. М. Культура наукової мови. К.: Академвидав. 2010. 216 с. (*Альма-матер*).
5. Шаповалова Г. В., Шебештян Я. М. Гостримо перо. Основи журналістичнознавчих розвідок. Ужгород: Карпати. 2012. 168 с.
6. Шаповалова Г.В., Шебештян Я.М. Теоретико-практичні питання текстознавства. Ужгород: Гражда. 2016. 100 с.
7. Шебештян Я. М. Засади наукової роботи. Ужгород: Гражда. 2015. 56 с.
8. Шебештян Я. М. Культура мовлення. Ужгород: Гражда. 2015. 56 с.
9. Шебештян Я., Шаповалова Г. Науково-дослідницька та педагогічна практика студента вищої школи: зміст, засади, вимоги. Ужгород: Гражда. 2015.
10. Філософія: навчальний посібник / Л. В. Губерський, І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко та ін. К.: Вікар. 2006. 534 с.

Інформаційні ресурси в мережі інтернет

1. Аналітика в журналістиці як форма специфічного впливу URL: <https://ms.detector.media/maister-klas/post/2988/2013-09-10-analika-v-zhurnalistytsi-yak-forma-spetsyfichnogo-vplyvu/>
2. Аналітичні жанри журналістики URL: https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96_%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D1%80%D0%B8_%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8
3. Культура усного наукового мовлення. URL: http://library.gnpu.edu.ua/books/Scientific%20language/Chapter%206/Part_1.htm
4. Мацько Л. І. та ін. Стилїстика української мови. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=7116
5. Українська мова: Енциклопедія. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Rusanivskyy_VM/Ukrainska_mova_Entsyklopedia/
6. Стилїстична диференціація української літературної мови. URL: <https://subject.com.ua/reference/mova/professional/7.html>
7. Типи сучасного публічного мовлення. URL: http://lib-net.com/content/10284_Tipi_sychasnogo_pyblichnogo_movlennya.html
8. Медіадослідження / Інститут розвитку регіональної преси. URL: <https://irrp.org.ua/tag/mediadoslidzhennya/>
9. Методологія медіадосліджень. URL: <https://medialiteracy.zp.ua/mietodologhiia-mediadoslidzhien/>